

LBRIS

We know
books

LUMINIȚA RUSU

viața prin
lentile groase

roman

Editura Paralela 45

HOLUL SPITALULUI E ZUGRĂVIT ÎN ALB DE ZĂPADĂ. Pentru Mioara culorile nu pot fi simplu alb sau galben, există alb de omăt sau alb ca laptele, cum galbenul poate fi pai sau soare arzător, albastrul poate fi de cer senin sau înnorat, iar verdele poate avea nuanțe deschise de frunze de arțar sau închise, ca de brad sau de molid. Orice culoare are o multitudine de tonuri, trebuie doar să știi să le vezi sau să le deosebești. Unii se nasc cu simțul culorilor, în timp ce pentru alții există doar un singur alb și un singur fel de galben.

— Numărul șaptesprezece poate intra la doamna director... Numărul șaptesprezece, vă rog, cine are numărul șaptesprezece?

Vocea recepționerei suna spart, lovind pereții albi-omăt. Parcă era pe un peron de gară, când se anunță trenul următor. Mioara desfăcu absentă bonul mototolit pe care i-l scuiase dimineață aparatul de la intrarea în spital. Un unu bosumflat, urmat de cifra șapte.

— Eu sunt, eu sunt numărul șaptesprezece! sări Mioara ca un arc de pe scaunul verde de plastic unde stătea de dimineață.

— Vă rog, intrați, doamnă, mai sunt și alții la rând. Doar nu credeți că doamna director stă toată ziua în cabinet!

Deschise timid ușa vopsită în alb lucios, un alb de porțelan veșted, ca setul de ceai din vitrina bunicii. Păși ușor în cabinet și închise ușa fără zgomot, să nu tulbure concentrarea doamnei director. Se opri în fața biroului din lemn masiv, admirând bucelele roșcate ce se revărsau din creștet pe umerii în halat alb. Femeia scria ceva la calculator, încet și cu mare grijă, atentă să nu își strice manichiura impecabilă. Avea unghii ovale, vopsite mov-pal cu dungulițe aurii. Excepție făcea unghia degetului inelar, lăsată să respire sub un lac transparent, cu irizații de culoarea mierii. Citise și Mioara într-o revistă pentru femei, pe care o luase dimineață de la singurul chioșc de ziare deschis în gară la ora aceea, un articol despre noile tendințe în materie de vopsit unghii. Indiferent ce culoare alegi, e șic să lași unghia inelarului natur sau să o vopsești cu o culoare mai deschisă, să facă contrast și să pună în evidență nuanța celorlalte. Mioara aruncă o privire unghiilor ei boante, tăiate scurt și lăcuite în grabă ieri cu oja bej, singura pe care o avea în dulăpiorul cu cosmetice. Zâmbi gândindu-se la dulăpiorul ei de cosmetice... un sertar din bibliotecă în care înghesuise de-a valma peria de păr, două rujuri probabil expirate, un dermatograf, pachetul de șervețele umede pentru demachiat, uscate de vreo câteva luni, dar încă utilizabile dacă le umezea cu apă minerală, și câteva sticlute cu parfum. Nu folosea prea des rujul sau oja, doar când avea de mers la un eveniment. Singurul ei răsfăț cosmetic era parfumul. În fiecare dimineață se îmbrăca în grabă, de obicei cu primele haine ce-i apăreau înainte când deschidea dulapul, trecea rapid cu peria prin părul tuns scurt, să nu necesite aranjamente sofisticate, și apoi urma momentul ei de relaxare: alegerea parfumului. Avea două variante fresh pentru zilele obișnuite, o sticlută cu esență de trandafir pentru zilele romantice, un parfum vanilat și cald pentru răceala iernii și favoritul ei cu nuanțe de liliac și iasomie. Liliacul era aliatul ei

în zilele când melancolia îi dădea târcoale, iar iasomia o ducea de fiecare dată înapoi în adolescență, în nopțile de vară când fugea la colțul casei să fumeze pe ascuns, pitită după tufa plină de floricele galbene.

— Pofțiți, vă rog, cu ce vă pot ajuta?

Doi ochi albaștri, umbriți de gene atent rimelate, se mutaseră de la ecranul calculatorului, cercetând fața veștedă a Mioarei. Doamna director Emilia Grănescu e o femeie cu o vârstă greu de precizat, undeva între patruzeci și cincizeci de ani. Ridurile ei fine sunt discret mascate cu fond de ten luminos, rujul violet, în ton cu lacul de unghii, dă un aer proaspăt gurii ce începuse să-și lase colțurile, iar pleoapele încărcate cu fard auriu întregesc imaginea de femeie trecută de prima tinerețe, dar încă frumoasă și îngrijită.

— Mioara, tu ești?

Brusc, Mioara simți nevoia să fugă, să deschidă ușa alb-porțelan și să o ia la goană fără să mai privească în urmă.

— Eu sunt, Emilia, chiar eu.

Simțea nevoia să-și confirme și ei însăși că e ea, parcă ar fi scos buletinul din poșetă să se convingă și pe sine că ea e, nu altcineva. Ea, Mioara Postolache, căsătorită Frișan. Fostă elevă eminentă în liceu, șefă de promoție în Facultatea de Medicină, doctor în științe medicale la doar treizeci de ani.

— Vino să te îmbrățișez! Doamne... de când nu te-am văzut!

Emilia se undui grațios spre o Mioară încremenită și o îmbrățișă strâns. Depuse pe obrazii ofliți câte un sărut cald, lăsând în urma lor două dungi movulii de ruj.

— Stai jos, te rog! Să-mi trag și eu scaunul mai aproape, după patruzeci de ani trebuie să avem grijă de picioarele noastre, varicele și reumatismul stau la pândă. Spune-mi ce-ai mai făcut, nu te-am

momentul. Refuz să cred că nu ți-ai pus și tu astfel de întrebări, dar asta povestim altundeva, nu aici, când mi-e holul plin de pacienți. Nu înțeleg de ce nu m-ai sunat să ne vedem altundeva, de ce ți-ai luat bilet ca orice bolnav când puteai să-mi dai un telefon.

Mioara își aranjă fusta lungă și gri, netezind niște cute imaginare deasupra genunchilor.

— Nu mai am numărul tău de telefon. L-am rătăcit, nu știu... Și apoi nu te-am văzut de aproape zece ani, nu știam dacă mai ești Emilia sau ai devenit doar „doamna director“.

Un surâs cald sparse masca profesionistă în bucăți, lăsând fața Emiliei curată și cu ridurile netezite.

— Poftim o carte de vizită, e cam impersonală, dar practică. Ai numărul de telefon de la cabinet și mobilul meu personal. Recomandarea mea pentru tine e doctorul Vișovan. E un basarabean care operează la noi în clinică de vreo cinci ani, chirurg excelent și om cald, bun de pus pe tăieturile pe care o să ți le facă, să te vindeci mai repede. Lasă-mă să vorbesc eu cu el mai întâi, sună-mă... ce zi e azi?

— Marți.

— Bine, sună-mă vineri și aranjează-ți treburile în comuna aceea pierdută, să poți lipsi măcar trei săptămâni. Știi și tu cât durează recuperarea, poate scapi într-o săptămână din spital, dar tot mai ai nevoie de câteva zile să-ți revii complet. Oricum, la neoplasm, concediul medical e de un an, va fi nevoie să ți se găsească un înlocuitor la cabinet.

Emilia se ridică de pe scaun și o conduse pe Mioara spre ușa albă ca laptele. O îmbrățișă scurt și, înainte de a-i deschide, șopti discret, să audă doar urechea stângă a Mioarei.

— Pentru tine voi fi mereu Emilia, indiferent ce funcție aș avea. Va fi bine, o să vezi că totul va fi bine! Când totul se va termina, vin

să beau o cafea la tine acasă, n-am mai fost de la nunta voastră în satul acela pierdut de lume...

— Uscăței îi spune.

— În Uscăței, Mioara, vin să bem o cafea în Uscăței!

Mioara se strecură pe ușa devenită iarăși alb-porțelan, în urma ei intrând grăbită o doamnă corpulentă, mirosind tare a lavandă și înarmată cu un superb buchet de trandafiri galbeni. Numărul opt-sprezece probabil... Își încheie jacheta bej, expirând adânc aerul ca să poată aduce și ultima cataramă peste un nasture întins la maxim, amenințând să cadă oricând de la uzură și presiune. Străbătu hotărâtă coridorul impersonal și ieși în curtea veche, pavată cu piatră cubică încă din vremea studenției lor. Își prindeau tocurele subțiri între pietrele acelea, dacă nu erau atente. De câte ori n-au alunecat iarna pe netezimea pietrelor înghețate, dar la tocure n-a renunțat niciuna. „Atunci“, gândi Mioara, privind în jos la pantofii ei comozi cu talpă plată. Ieși în stradă și o porni grăbită spre stația de tramvai; trebuia să prindă trenul de la ora cincizece spre Uscăței.

DIMINEAȚĂ RECE DE APRILIE. Pe marginea drumului trec două vaci mânate de un moș înarmat cu o bătă noduroasă în care se sprijină la fiecare pas, dar pe care o flutură amenințător când vitele se opresc de-a binelea. Vaca dinspre drum e roșiatică cu coarne scurte, calcă sprinten și din când în când se oprește, așteptând-o pe cealaltă. Surata ei, cenușie cu pete crem, pășește încet prin prundișul de pe marginea șoselei, în ritm cu moșul sprijinit în cârjă.

Mioara trece grăbită pe lângă grupul idilic, cu gând s-ajungă cât mai repede pe ulicioara ce duce spre dispensarul comunal.

— Dimineață bună, bade Gheorghe! Te miști bine după cum văd, te-a mai lăsat durerea de picioare cu care ai fost luni la cabinet?

Moșul se oprește și se rezemă în botă, în timp ce vacile se apucă de smuls iarba din șanțul ce mărginește drumul. Își scoate pălăria de pe cap și se înclină respectuos, cât îi permite mijlocul înțepenit.

— Bună dimineața, doamna doctor, îs bine, mult mai bine, mulțam de întrebare. Am trimis marți rețeptul pe Niculae, feciorul Savetei din vecini. Bun copil, învață la oraș, îi la liceul ăla mare din centru. La secția de agronomie, amu' cică se face și facultate ca să știi

când trebuie plantați ardeii și cât de des să uzi o rădită ca să crească cât aia din poveste, de-om mânca toți din sat dacă om putea-o scoate din pământ!

Bătrânul râde știrb spre Mioara.

— Acuma îs blăstămat și eu, că dără, bun copil îi Niculae. Mi-o dus rețeptul la potică și după amiază mi-o adus boabele. Nici n-or fost scumpe, numa' cinci lei. M-am învățat și eu cu banii ăștia noi, acuma nu mai zic cincizeci de mii, doar cinci lei, ca pe vremuri. Așa era și când am fost eu ficior, vremurile se tot întorc, domnucă dragă! Da' bune boabe or fost, prima mi-o stâmpărat durerea, iar după cea de dimineață ziceai că nu mai am nimic. O țără m-o durut stomacul, cum ai zis, dar o făcut Saveta niște scoverzi cu brânză... Trei am mâncat, una după alta, mi-o trecut și foame, și durere de stomac. Bune leacuri... deie-ți Domnu' sănătate, că tare bine m-o alinat!

Mioara salută grăbită și se afundă pe drumul pietruit ce duce la școală și la cabinetul medical. Au fost construite așa încă din vremea regelui, pe o ulicioară mai ferită, una lângă alta, dispensarul și școala cu opt clase. Era un proiect la primărie să asfalteze și drumul ăsta lăturalnic, dar ba nu erau bani, ba când erau bani, existau alte priorități. Când nu ploua era chiar plăcut, făceau copiii și profesorii un pic de mișcare până la școală. Însă toamna și primăvara, când ploua des, se făcea un noroi pe ulicioară de nu putea trece nimeni decât cu cizme de cauciuc. Veneau copiii cu încălțări de schimb în ghiozdane, lăsau cizmele la intrarea în școală și le luau când terminau orele. În zilele ploioase era plin de cizmulițe la ușa școlii, de toate culorile și mărimile.

— Ca la japonezi, cu încălțărilor la intrare, bombănea directorul privind grămada pestriță din prag.

A fost bun însă și noroiul la ceva. Prin toamna anului 2005, venise la școală o inspecție de la județ. În vacanța de vară fusese zugrăvită școala, primăria dăduse bani pentru reparația acoperișului și un afacerist local donase centrala lui veche pe lemne, să nu mai facă foc îngrijitoarea în sobe, că iarna venea biata de ea cu două ore mai devreme, să aibă timp să aprindă focul în toate sălile de clasă. Bonus la centrală primiseră și un boiler ce încălzea apa, să vină călduță la chiuveta din holul mare. Ștefan al lui Schiau, instalator de meserie, cu o fetiță în clasa a V-a și un băiat într-a VII-a, montase gratis toate țevile, iar acum directorul aștepta mândru inspecția, să autorizeze școala. Inspectorul, un domn uscat la vreo cincizeci de ani, nu se arătase însă deloc impresionat de renovările făcute în școală. Doamna care era cu el, o jună la vreo douăzeci și cinci de ani, cu părul blond oxigenat și unghii roșii ascuțite, s-a făcut alb-pământie la față când directorul le-a prezentat toaleta ecologică din fundul curții. Inspectorul cel uscățiv i-a dictat sec domnișoarei:

— Lipsă groapă cu nisip, mijloace de protecție împotriva incendiilor, rampă pentru persoane cu dizabilități, canalizare, igienă precară... ajunge, cred că am văzut suficient!

Apoi, în fața directorului înlemnit de spaima închiderii școlii, cei doi au urcat în mașină și au pornit spre șosea. În locul unde ulicioara dă în șoseaua asfaltată era îngropat un tub mare de metal, prin care se scurgea apa când veneau ploii repezi. Dacă pământul era umed, cum s-a întâmplat să fie și în ziua cu pricina, tubul se transforma într-un obstacol de nedepășit pentru cauciucurile unei mașini obișnuite. Hotărât să iasă cât mai repede în lumea civilizată, domnul inspector accelerase puternic și mașina zburase peste tub drept în șanț. Duduia blondă coborâse isterică, uscățivul inspector își aprinsese nervos o țigară. Directorul, om practic, îi invitase la o cafea în cancelarie până o veni șeful de post cu doi cai să tragă

mașina din rigolă. Cam în două ceasuri, șeful de post și vreo câțiva tineri vajnici din sat au urnit mașina și au așezat-o pe carosabil. Între timp, domnul inspector servise un coniac, două pahare de țuică și câteva prăjiturile aduse de profesoara de română, care-și serba onomastica. La plecare, l-a îmbrățișat pe director cu ochii umezi, șoptindu-i la ureche:

— Muncă de pionierat faci dumneata aicea, domnule, muncă de pionierat! și s-a urcat în mașină pe scaunul din dreapta, lăsând-o pe duduia blondă să conducă mașina plină de noroi, dar încă funcțională.

Făcuse apoi cu mâna de adio, ca unor prieteni vechi, mulțimii de femei și copii ce se adunaseră să asiste la eveniment. Nu s-a mai auzit nimic în sat de raport, nici inspecții n-au mai fost în școală. Toaleta a rămas tot în fundul curții, iar în vara anului următor, directorul umpluse în curte o groapă cu nisipul rămas de când se construise Centrul de informare turistică din sat. Lângă groapa cu nisip, rezemate de peretele școlii, pusese două lopeți, iar secretara lipise cu scotch deasupra lor o hârtie pe care scrisese cu litere mari, stacojii: MIJLOACE DE PROTECȚIE ÎMPOTRIVA INCENDIILOR.

ÎN CABINETUL MEDICAL TE ÎNTÂMPINĂ o căldură plăcută, cu iz ușor de fum de brad. Semn că Ileana, femeia ce face curățenie la cabinet, a aprins focul de dimineață, dar și că soba veche de teracotă mai scoate fum pe ici, pe colo. Octavian, asistentul medical preluat odată cu cabinetul din Uscăței, răscolește jarul din sobă, strecurând dibaci în buzunarul pantalonilor țigara pe care tocmai se pregătea să o aprindă când Mioara intră în cabinet. Închise ușița de metal a sobei și se îndreptă spre doamna doctor, cu gând cavaleresc de ajutor. Îi ia galant pardesiul și îl agață în cuierul de lemn pitit discret după dulapul cu trusa de prim ajutor. Octavian are către șaiszeci de ani, se apropie de vârsta pensionării. Tare bine s-a înțeles el cu doctorul ce a lucrat înaintea Mioarei în Uscăței, Șerban Amiresei. Venise medic în comună după terminarea facultății, cică avea și o logodnică în orașul lui natal, era din Botoșani. Poate o fi avut, nimeni nu știa sigur însă și nici nu a văzut-o la față pe respectiva logodnică. Mergea doctorul Șerban o dată la trei luni acasă și stătea câte o săptămână. Atunci rămânea Octavian stăpân peste cabinetul medical, scria rețete și trimiteri, că altceva ce, Doamne iartă-mă, să

faci la dispensarul din Uscăței! Când venea un caz mai complicat, îl trimitea la Urgențe sau chema chiar el salvarea, ambulanța vine mai repede dacă suni de la cabinetul medical. Octavian s-a descurcat întotdeauna în lipsa doctorului... ba chiar și în prezența lui. Și-apoi, doctorul Șerban era om de înțeles, dacă mergea Octavian la o băută prelungită duminică noaptea, nu-l certa că venea luni dimineață mahmur la cabinet. Sau, când se întâmpla că Octavian venea dimineața la serviciu direct de la cârciumă, îl scutea de făcut injecții și tratamente, în ziua aceea făcea doctorul tot ce ținea de asistent. Ba uneori îl trimitea acasă să se odihnească, doar era clar că omul e cam obosit, ce rost avea să-l țină planton în cabinet până la încheierea programului. Și Octavian era și el om care știa de omenie, când pleca doctorul din sat, nici nu se uita spre cârciumă dacă trecea pe lângă ea. Doamna în schimb, cum a venit Octavian prima oară nițel afumat la serviciu, cum l-a trimis acasă. S-a bucurat întâi asistentul, că e și doamna om de înțeles, alte păcate nu avea Octavian decât băutura. S-a dus acasă și a dormit neîntors până a doua zi, iar doamna nu i-a spus nimic când l-a văzut ziua următoare la cabinet. Însă bărbatul Ilenei, când s-au văzut seara la cârciumă, i-a povestit lui Octavian ce s-a întâmplat după plecarea lui acasă. Cică Mioara i-ar fi spus femeii că, dacă asistentul mai vine o singură dată băut la serviciu, îi face referat și își aduce asistentă din oraș. Așa că vizitele lui Octavian la cârciuma din sat s-au restrâns la serile de sâmbătă.

Mioara scoate din plasa de rafie halatul călcat de dimineață și își încheie nasturii până la ultimul de sus, scoțând grijulie peste halat gulerul cămășii cu pătrățele albastre. Așază pe birou tensiometrul și stetoscopul, apoi scoate din sertarul biroului rețetarul și ștampila. Se prăbușește pe scaunul vechi de lemn, tapițat bej cu flori verzi și aruncă o privire caldă fotografiei înrămate ce stă cuminte pe